

Yttrande över detaljplan för Täljöviken

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen ser med beklämning, att kommunen fortsätter sina planer att exploatera ett av de mest skyddsvärda och vackraste områdena i kommunen. Detta trots att en förkrossande majoritet av remissinstanser avrått eller haft negativa synpunkter på planerna.

- **"Marken har mycket höga naturvärden och tillhör de mest skyddsvärda** inom den naturgeografiska regionen. Inventering av våtmarker och av ängs- och betesmarker pekar på att det finns få objekt i Stockholms län med samma kvaliteter som Täljöviken" enligt Länsstyrelsen. Miljöbalken skriver i sin portalparagraf att "en god och hälsosam utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl."
- **Jordbruksmarken.** Jordbruksverket skriver i sitt yttrande: "För betesmark finns ett riksdagsbeslut att all betesmark i landet ska bevaras, planförslaget bör bli föremål för en ny granskning från kommunens sida" Här finns nationella beslut och miljöbalken som reglerar detta, miljöbalken 5 kap § 11.
- **Området är av riksintresse.** Täljöviken och Näshalvön ingår enligt Länsstyrelsen i det mycket omfattande riksintresset "Kustområdet och skärgårdarna i Södermanland och Uppland" enligt miljöbalken kap 4. **Österåkers kommun har i sin ÖP avgränsat riksintresset så att det inte berör Täljöviken, men Länsstyrelsen accepterar inte kommunens egenhändiga avgränsning.**
- **Ohållbar samhällsutveckling.** Utbyggnaden kommer inte att ge underlag till serviceutbud, vilket medför bilberoende och ökad trafik.

Vi protesterar mot en utbyggnad vid Täljöviken då det uppenbart kommer att föröda ett av de mest orörda natur- och kulturområden vi har i kommunen. Det strider också mot intentionerna i miljöbalken om planering av bostäder och en hållbar samhällsutveckling. Vi anser vidare att kommunen gravt negligerar såväl nationella beslut om bevarande av jordbruksmark och miljöbalkens direktiv om att värna och skydda orörda marken till framtida generationer. Kommunen måste bli bättre i miljöarbetet för att uppnå en hållbar utveckling.

Förslaget

Områdets naturvärden

- Länsstyrelsen skriver i sitt yttrande: **”Marken har mycket höga naturvärden och tillhör de mest skyddsvärda inom den naturgeografiska regionen. Inventering av våtmarker och av ängs- och betesmarker pekar på att det finns få objekt i Stockholms län med samma kvaliteter som Täljöviken”**

Detta är ett mycket starkt argument och beskriver tydligt vilket oerhört värde marken har.. En framsynt kommun skulle omgående avbryta exploateringen, och skulle istället ta tillvara detta unika tillfälle att utveckla området kring Täljöviken till en resurs för friluftslivet och andra aktiviteter. Det skulle höja attraktionen till området och till kommunen och skulle kunna locka många att välja Österåkers kommun med dess kvaliteter av unik skärgårdskänsla och orörda naturområden.

Jordbruksmarken

Enligt miljöbalken 5 kap.4§ är jordbruksmarken av nationellt intresse och får bara tas i anspråk för bebyggelse om det tillgodoser väsentliga samhällsintressen.

- Jordbruksverket skriver i sitt yttrande: **”För betesmark finns ett riksdagsbeslut att all betesmark i landet ska bevaras, planförslaget bör bli föremål för en ny granskning från kommunens sida”**

Exploateringen kommer att göras på jordbruksmark som är skyddade både genom nationella beslut och i miljöbalken. Att nuvarande arrendator inte kommer att fortsätta med jordbruk kan inte anses som skäl att tillåta exploateringen. Internationellt är konkurrensen om jordbruksmark hård. I och med ändrade klimatförhållanden kommer tillgången på odlingsbar mark att minska globalt. Vi måste därför inse att vi i framtiden kommer att behöva all tillgänglig odlingsbar mark som finns för nationell livsmedelsförsörjning.

Detta är en av anledningarna till att det finns nationella beslut som ska följas.

Att hävda att utbyggnaden i Täljöviken är av samhälleligt intresse är nonsens. Det finns gott om annan mark att bygga på som är bättre lämpade för utbyggnad av bostäder och som dessutom skulle innebära en hållbar samhällsutveckling. Det är uppenbart att det istället är exploatören som har stora intressen av att få bygga vid Täljöviken och kan tillgodoräkna sig stora vinster på att få exploatera den allra mest attraktiva marken med sjöläge.

Miljöbalken

I miljöbalkens portalparagraf § 1 skriver man att balken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

- **”En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.”**

I Miljöbalken 5 kap. § 2 skriver man vidare,

- ”stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i naturen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär

Täljöviken och Näshalvön ingår enligt Länsstyrelsen i det mycket omfattande riksintresset ”Kustområdet och skärgårdarna i Södermanland och Uppland ” enligt miljöbalken kap 4.

Österåkers kommun har i sin ÖP avgränsat riksintresset så att det inte berör Täljöviken, men Länsstyrelsen accepterar inte denna avgränsning som kommunen egenhändigt gjort.

Hållbart samhället och RUFSS 2010

Den nya stadsdelen kommer att vara underförsörjd med kollektiv trafik. De alternativ som erbjuds är på för långt håll, alternativt har för dålig turtäthet. Det innebär ett bilberoende som strider mot nationella intentioner om en hållbar samhällsutveckling med minskad biltrafik. I Regional utvecklingsplan för Storstockholmsområdet (RUFSS 2010) anges att utbyggnad ska ske i tätortsnära områden med tillgång till infrastruktur och trafikförsörjning.

Genom att följa intentionerna i RUFSS kommer man att bidra till en hållbar utveckling och säkra värden för framtida behov. **Kommunen har åtagit sig att följa riktlinjerna i RUFSS och har antagit dem i särskilt beslut.** Åtagandet innebär att man ska:

Säkra och utveckla värdena i mark- och vattenlandskapet.

Säkra och utveckla kustens och skärgårdens natur-, kultur- och rekreationsvärden.

Sätta sektorsvisa mål för regionens utsläppsminskning av växthusgaser.

Begränsa transporterens negativa påverkan.

Det är ofattbart att kommunen på punkt efter punkt bryter mot lagar, nationella beslut och åtaganden som man skrivit under och det är mycket alarmerande att kommunen ser sig stå över de nationella och regionala strategierna som antagits och som ska göra det möjligt för oss att nå en hållbar framtid.

Vi anser att en utbyggnad får förödande effekt på den orörda och unika naturmiljön, och att kommunen bör följa lagar och tagna beslut.

Miljökonsekvensutredningen (MKB)

MKB är en märklig läsning, där man i sammanfattningen får intrycket av att en utbyggnad är till fördel för området ur de flesta aspekter. Så är det naturligtvis inte, en utbyggnad innebär alltid förluster och i detta fall är de oerhört stora. De fördelar man redovisar är skön- målningar, och befäster bara att MKB:n är exploatörsstyrd, som ju också betalar och beställer MKB:n. Man skriver att:

”Planen bidrar till att länka samman Åkersberga och Täljö.”

Detta är en helt felaktig analys. Utbyggnaden i Täljöviken och ev. vidare vid Näsängen och Johannelund kommer bara att bilda perifera satellitområden och blir ingen naturlig länkning från Täljö till Åkersberga. Om man tycker att det finns värde i att länka Täljö med Åkersberga så är det mest logiskt att göra det längs Roslagsbanan.

”Planen bidrar till att utveckla den kommunala grönstrukturen”. Planen medför enorm förlust av naturvärden och de grönytor som kvarstår blir tuktade parkytor som aldrig kan kompensera de förlorade orörda naturvärdena.

”Utvecklar kommunens kontakt med vattnet”. Bebyggelsen kommer att ta stor mark i anspråk som idag är allemansrättsligt tillgängliga och kommer således att minska kontakten med de tillgängliga ytorna.

”Skapar sjönära mötesplatser med betydelse för hela tätorten.” Detta är en grov skönmålning. Som mötesplats för hela kommunen är den oerhört otillgänglig om man inte har bil. Om bilburna kommunbor ändå vill ta sig till området för att mötas, kommer det att ställa till än mer skada på natur och djurliv.

”Kan knytas till kollektivtrafiken längs Svinningevägen samt med cykelavstånd till Täljö station och Åkersberga, på längre sikt med god busstrafik genom stadsdelen”. Denna analys är helt fel. Kollektivtrafiken på Svinningevägen är inte attraktiv, låg turtäthet och långsam då den försörjer andra områden och därigenom tar långa omvägar. Det kommer sannolikt inte att vara något alternativ. Till tågstationen i Täljö är det ca 2 km cykelväg i brant uppförbacke och blir knappast något alternativ. Det troliga är då biltransport, men vägarna i Täljö är inte dimensionerade för en ökad biltrafik och ingen parkering finns vid tågstationen. Busstrafik genom området på sikt är en ytterst oviss fråga, och om den kommer till stånd så uppstår nya och än värre problem med buss-, bil-, och transporttrafik rakt igenom det som är kvar av det vackra natur- och kulturområde, som man säger sig vilja göra tillgängligt.

Det är också anmärkningsvärt, att man inte heller i denna MKB gör några trafikanalyser. Vi redovisade i yttrande över detaljplanen 2012, att jämförbara studier pekar på en trafikomfattning på ca 3500 fordonsrörelser/dygn.

Då området är för litet för att service ska kunna etableras, blir de boende helt beroende av bil för transport till skolan, service och till kollektivtrafik. Detta strider mot nationella intentioner och direktiv.

Slutord

Vi anser att kommunens sätt att planera och förvalta våra gemensamma marker får förödande konsekvenser och strider mot nationella beslut. Det leder oss mot ett ohållbart samhälle med ökad biltrafik, avsaknad av jordbruksmark och förödelse av vackra natur- och kulturområden.

Vi motsätter oss med bestämdhet en utbyggnad i Täljöviken.

För Naturskyddsföreningen i Österåker

Christina Lundin
Ordförande

Kopia för kännedom till:

Länsstyrelsen i Stockholms län, Miljö- och planeringsavdelningen
Kommunstyrelsens presidium
Byggnadsnämndens presidium
Samhällsbyggnadschef Kristina Gewers
Stadsarkitekt Lars Barrefelt
Plan- och exploateringschef Viveka Larsson
Exploateringsingenjör Clas-Göran Herrgård
Miljö- och hälsoskyddschef Gunilla Enggren
Miljöstrateg Kristina Eriksson
Miljöplanerare Mårten Pehrsson
Naturskyddsföreningen i Stockholms län
Österåkers hembygds- och fornminnesförening
Täljö Vägförening
Fam Olsson, Näs Gård